

Asia: VN/17882/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi varhaiskasvatustilain 22 §:n ja 70 §:n 2 momentin 5 kohdan kumoamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Yhdenvertaisuusvaltuutettu ei kannata esitysluonnosta paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman laadintavelvoitteen kumoamisesta.

Paikallisten varhaiskasvatussuunnitelmien tarkoituksena on turvata yhdenvertaiset edellytykset varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten kokonaisvaltaiselle kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle. Hallituksen esitysluonnoksen mukaan niissä kunnissa, joissa paikallinen suunnittelu ja sen laadintaprosessi on koettu toimivaksi ja joissa paikallisen suunnitelman tavoite on saavutettu, voidaan jatkaa paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman laadintaa, vaikka velvoite poistuu. Samalla esitysluonnoksessa todetaan, että suunnitteluelvoitteesta luopuminen tuottaisi 1,8 miljoonan euron vuosittaisen säästön. Valtuutettu pitää huolestuttavana suunnitteluelvoitteen ja siihen osoitettujen resurssien poistamista. Esitys johtanee siihen, että myös joissakin sellaisissa kunnissa, joissa on onnistuttu toteuttamaan suunnittelun edellä mainittua tarkoitusta, ei ole mahdollisuutta jatkaa suunnittelua.

Suomen perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Lisäksi kunnilla ja muilla varhaiskasvatuksen järjestäjillä on yhdenvertaisuuslain 5 ja 6 a §:n mukaan velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta. Varhaiskasvatussuunnittelu on keino viedä yhdenvertaisuuden edistämiseen liittyviä tavoitteita ja toimenpiteitä varhaiskasvatuksen toimialalle.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu toteaa myös, että hallituksen esitysluonnoksessakin on nostettu esiin varhaiskasvatussuunnitelman valmistelun laaja yhteistyö muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa suunnitteluprosessissa. Varhaiskasvatussuunnitelma tarjoaa mahdollisuuden monialaiselle, lapsilähtöiselle tarkastelulle paikallisesti eri toimijoiden vastuista ja kehittämistarpeista. Esimerkiksi äsken maahan muuttaneiden kohdalla kotoutumista edistävät palvelut sekä esimerkiksi vammaisten

lasten osalta hyvinvointialueiden vammaispalvelut ovat tärkeitä yhteistyöpintoja. Näin voidaan myös varmistaa lasten yhdenvertaisuuden toteutuminen heidän taustastaan riippumatta.

On huomattava, että tämän esityksen rinnalla hallitus kaavailee muutoksia yhdenvertaisuuslain 6 a § 2 momentin mukaisen varhaiskasvatuksen yhdenvertaisuussuunnitteluelvoitteeseen. Tämäkin ehdotus saattaa tarkoittaa varhaiskasvatukseen kohdistuvan suunnitteluelvoitteen heikentämistä. Yhdenvertaisuusvaltuutettu painottaa, että suunniteltujen muutosten kumulatiiviset yhdenvertaisuusvaikutukset olisi arvioitava huolellisesti.

Lopuksi valtuutettu toteaa, että yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistossa on käynnistymässä kansallisen lapsistrategian toimeenpanosuunnitelman mukainen selvitys (toimenpide 14), jossa selvitetään muun muassa paikallisten varhaiskasvatussuunnitelmien yhdenvertaisuuden edistämiseen liittyviä kirjauksia ja hyviä käytäntöjä. Yhdenvertaisuusvaltuutettu pitää tärkeänä, että varhaiskasvatukseen liittyvää arviointia ja suunnittelua kehitetään pitkäjänteisesti ja tietoon perustuen.

Majoinen Mervi
Yhdenvertaisuusvaltuutettu